

Aksel V. Johannesen
tingmaður

Bílig realkredittlán frá Húsalánsgrunninum

Longu í heyst vóru greiðar ábendingar um, at Húsalánsgrunnurin í samstarvi við onnur kann veita realkredittlán við munandi bíligari rentu enn føroysku peningastovnarnir.

Beint fyri at val varð útskrivað í vár framdi Javnaðarflokkurin saman við Sambandsflokkinum og Tjóðveldi eina bústaðarpolitiska nýskipan, tá lív aftur bleiv blást í Húsalánsgrunnin. Allir flokkar á tingið tóku undir við ætlanunum uttan Fólkaflokkurin og tá málið varð við triðju viðgerð atkvøddu núverandi landsstýrismenninir hjá flokkinum – Jørgen Niclassen og Jákup Mikkelsen – imóti.

Nú varðar annar nei-sigarin av Húsalánsgrunninum og tí er vandi fyri, at ætlaðu broytingarnar eru farnar í vaskið.

Yvirskipaða ætlanin við nýskipanini var at fáa Húsalánsgrunnin at virka sum eitt veruligt bústaðarpolitiskt amboð hjá politisku skipanini at røkka ymsum samfelagsgagnligum málum, ið ikki verða rokkin undir vanligum marknaðarfortreytum. Í stuttum vóru broytingarnar:

- 1) at Húsalánsgrunnurin sjálvur ella saman við øðrum kann byggja, eiga og reka leiguíbúðir og lestraríbúðir.
- 2) at Húsalánsgrunnurin kann veita lán til íbúðarstovnar og íbúðarfeløg, sum byggja ella útvega íbúðarhús.
- 3) at Húsalánsgrunnurin kann veita realkreditt at figgja føroyskar bústaðir

Realkredittlán til føroysku familjuna

Longu í heyst fór Fíggjarmálaráðið undir at kanna møguleikarnar og grundarlagið fyri føroyskari realkredittfigging. Um tað vísti seg at grundarlag var fyri føroyskari realkredittfigging, sum var biligari enn tann sethúsafiggingin, sum føroysku peningarstovnarnir bjóða, so

skuldi Húsalánsgrunnurin umsita føroyska realkredittfigging til føroysku familjuna.

Í dag er tað soleiðis, at tú sum húsakeypari kann fáa dansk realkredittlán í gjøgnum føroysku peninga-

einum láni á 2 mió. krónur, so svarar eitt prosent í rentu til 20.000 krónur í rentu árliga ella knappliga 1.700 krónur um mánaðin áðrenn rentustuðul.

Og tað er her Húsalánsgrunnurin kemur inn.

Og havandi í huga, at Jørgen Niclassen, fíggjarmálaráðharri, átti harðastu mótmælini, tá hetta nýbrotið í føroyskari bústaðarpolitisku søgu varð framt, so er vandi fyri at málið dettur niðurfyri

stovnarnar. Føroysku peningastovnarnir samstarva við danskar realkredittstovnar og formidla lán til føroyskar lantakarar. Bankarnir taka eitt umsitingargjald á 1,9 prosent afturfyri ómakin, tað sonevnda bidragið, og ikki óvæntað rinda føroysku kundarnir munandi meira í umsitingargjaldi enn teir dansku. Hetta kemst m.a. av, at føroysku bankarnir veðhalda fyri dansku realkredittlánini.

Hvussu er og ikki, so er munurin stórur. Hóast umsitingargjaldið hjá dansku realkredittstovnunum varierar nakað, so kemur tað ikki uppum tað eina prosentið, svarandi til helvtina av tí, sum føroyski lantakarin skal rinda. Og tað eru nógvir pengar hjá einari familju. Situr tú t.d. í

Húsalánsgrunnurin kann ikki veðhalda fyri lán, men greiðar ábendingar vóru í heyst um, at Húsalánsgrunnurin í samstarvi við onnur kann veita realkredittlán við somu treytum, sum danskir lantakarar hava. Umframt at verið ein kærkomin eyka lánimøguleiki fyri føroysku familjuna, sum annaðhvørt vil seta búgv ella hevur sett búgv og situr trongliga, so hevði hesin nýggi aktørurin á lánimarknaðinum verið ein veruligur kappingarneyti til bankarnar.

Húsalánsgrunnurin byggja leiguíbúðir og lestrarbýli

Farna samgonga og Tjóðveldi hevði stórar og ambitiøsar ætlanir við nýskipaða Húsalánsgrunninum. Ætlanin var somuleiðis at útvega

leiguíbúðir av ymsum slagi, sum grunnurin figgjaði annaðhvørt einsamallur ella saman við øðrum. Húsalánsgrunnurin hevur eina tøka ogn á umleið 350 mió., sum beinanvegin kundu verið brúktar til endamálið.

Við fænum kundi Húsalánsgrunnurin skjótt bygt 100-150 leiguíbúðir kringlandið til ymiskar málbólkar við ymskum tørvi til ein lagaligan leigukostnað. Í valstriðnum vísti Javnaðarflokkurin á, at grunnurin kann útvega íbúð á 60 kvm fyri um 4.000 krónur í høvudsstaðnum. Hetta vildi loyst stórar trupulleikar á alt ov lítið fjøltáttaða bústaðarmarknaðinum og leiguíbúðirnar kundu verið eitt veruligt alternativ til stóru siðbundnu sethúsini. Somuleiðis kundu fólk við serligum tørvi endiliga fáa teir hóskaði og virðiligu bústaðirnar, sum tey hava longst eftir í so drúgvu tíð.

Men enn er einki frætt frá samgonguni um hesar møguleikar, sum Húsalánsgrunnurin hevur fingið. Í farnu viku kom gaman í kunngerð frá Fíggjarmálaráðnum um fyrisitingarligar mannagongdir og treytir fyri virkseminum hjá grunninum, men eingin politikkur var at hóma.

Og havandi í huga, at Jørgen Niclassen, fíggjarmálaráðharri, átti harðastu mótmælini, tá hetta nýbrotið í føroyskari bústaðarpolitisku søgu varð framt, so er vandi fyri at málið dettur niðurfyri.

Sólvit Simonsen

Neyðaróp úr Sandoynni

Nú er nógv, sjálvandi gott skrivað um konsert-høllina. Jú, ójavnt er býtt. Tað stóð ikki á at blaka 20 milliónir í ein gamlan niðurdottnan saltskúr suðuri á Drelnesi.

Tað hevði verið spennandi at vitað, hvat endaligi kostnaðurin er, tá ið hesin skúrurin er burturbeindur og ein nýggjur, helst av gulli komin í staðin. Gott hevði eisini verið at vitað, hvørjar ársinntøkurnar av verk-inum blivu, og somuleiðis hvørjar útreiðslurnar blivu, og so eisini hvør, ið kemur at dríva verkið.

Eg ynski svimjaranum í Vági alt tað besta; men minnst meg rætt, so blivu 2 milliónir settar av til fyrireiking frá landinum, so har fara nakað nógvar milliónir. Um so er, at svimjihylur skal byggjast, hví ikki leggja hann mitt í landinum, so at allir Føroyingar kunnu fáa gagn av honum.

Tað er langt at fara úr Fugloy og til Suðuroyar at svimja. Vágbingar eiga besta svimjaran í dag; men vónandi eru tað aðrir, ið koma framat við góðum úrslitum!

Eg haldi, at tað virkar bara eitt sindur løgið fyri mær, at sjálvt um tit eiga eina hetju í svimjing, at landið skal byggja honum ein svimjihyl í túninum.

Mær kemur tað fyri, sum til næstseinstaløgtingsval. Tá kappaðust politikkararnir um, at allir skuldu hava flogvøll í sínum túni.

Orsøkin til at eg tók pennin í hond, var tann, at eg tonkti um, hvussu lítið Sandoyggjin verður vird! Tað er tað sama, hvat hon kemur upp á tal, so eru ikki pengar til nakað. Tað bleiv nú

biðið um 4 milliónir til fyrireikan av tunlinum, men tað er rímuligt ongir pengar at finna til tað. Eg hoyrði, at løgmaður úttalaði seg um, at vit skuldu ikki halda, at vit fingur nakran tunnill við tað fyrsta. »Fittir fyrrur«.

Tað verður tosað nógv um ferðavinnu; hvussu dýr er Sandoyggjin ikki í søgu, og allur útgrevstur liggur undir mold – ikki ein spaki verður settur í jørðina, tað er nakað sum hevði komið innaftur í pengum, um rætt varð atborið.

Ja, Sandoyggjin hevur mangan verið illa við. Her vóru ágrýtnir menn, sum áttu triggjar trolarar, og eg veit, hvat bátarnir áttu á bók. Men tá ið kreppan kom, bleiv bara alt blást undan beinunum á teimum og flakavirkini stongd, - Geri so væl Sandoyingar, hettar var tað!

Hesir somu menn, sum beinini vórðu sligin undan, hava síðani ført stórar trolarar og hava ríkað dansk reiðariir, sum teir skilamenn teir eru.

Spell varð fyri Sandoyynna at blíva av við slíkar menn.

Ikki skal haldast, at eg havi nakað ímóti Suðuroyingum - tvørtur-ímóti - eg havi bert gott at bera teimum, líka frá tí eg sum blaðungur fór til skips saman við Suðuroyingum, og eg sendi teimum tær bestu heilsanir. Men tað er tungt at fylgja við, hvussu lætt hesir høggrasinnaðu tingmenn hava við at loypa bukk um Sandoyynna.

N. B Spennandi verður at vita, hvussu nógv er sett av á figgjarlógini, Sandoyynni at frama.